

1304.

FØROYA AMTS BOKASAVN
TØRSHAVN

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 7.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 19. februar 1945.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárid

19. árg.

SAMRØÐA VIÐ MAGNUS TØRSHEIM

Vit hittu harra Magnus Tørsheim, formann Føroya arbeidara-felags, á máli og bóðu hann siga okkum nakað frá ferð síni vestur til Íslands.

Hvussu gekkst ferðin, og hvat líkist tær á úrslitið av samráðing-unum?

— Viðvíkjandi leiguni av skip-unum, so tykist mær, at reiðarar-nir eru á einum máli um, at úr-slitið neyvan kundi verið betur. Hertil kemur so, at somu reglur verða galdandi fyri mannskaps-skifti sum higartil. Føroyingar hava fingið rætt til fiskakeyp í Íslandi javnbjóðis íslenskum privatmonn-um. Í Vestmannaoyum hava Fø-royingar fingið rætt til at fara inn at keypa fisk aftrat, um teir ikki sjálvir hava fingið nóg mikið. Eis-ini kunnu skip, sum fiska í felag, sleppa inn í innaru havnina har at umlasta fiskinuttan at gjalda nakað til íslenska statin. Somu vilkor fáa Føroyingar kring alt Ísland, har havnamyndugheitirnar geva hetta loyvi.

Hvørji lönviðurskifti koma Fø-royingar undir umborð á teim av Íslendingum leigaðu skipunum?

— Teir verða lentir eftir fæ-royskari kontrakt. Taka skip ís í Íslandi, verður prisurin at rokna javnt við prísan á ísi, tikin í bretsk-ari havn.

Hvussu eru líkindini fyri færoysk-um útróðri í Íslandi?

— Ja, Íslendingar vilja fegin hava flest móguligar útróðarmenn við bátum at rógva út frá Íslandi. Færoysk skip, sum verða leigað av Íslendingum eru skyldug at flyta fólk og bátar ókeypis vestur til Íslands og heim aftur.

Fiska Íslendingar væl nú?

— Jú, Íslendingar fluttu út í januar í ár meir av feskfiski, enn teir nakran mánað áður hava flutt út; men nú vart tú heldur bráður. Eg hevði hug at skoyta uppi, at tá nú Íslendingar hava sýnt okk-um ta vælild ókeyps at vilja flyta fólk til Ísland og heim aftur við teim leigaðu skipunum, so eigur henda skylda eisini at verða álegd teim skipum, ið sigla fyri færoyskar reiðarar. Ti eftir míni hugsan ræður um at gera ferða-møguleikarnar so lagaligar sum

á nakran hátt gjørligt, tá tað ikki sær út til at verða líkindi fyri stórvegis arbeði á landi í Føroy-um í ár. Annars skal eg ikki koma inn á arbeiðsviðurskifti fyri Fø-oyingum í Íslandi í hesum viðfán-ingi, tá eg ætli mær at geva eina frágreiðing um tað evnið í øllum teim færoysku bløðunum.

Magnus Tørsheim.

Veitti hin færoyski umboðsmað-urin, Hans Dalsgaard, sendimanna-nevndini nakran dugnað undir samráðingunum?

— Ja, tað gjørdi hann avgjørt. Hann var skrivari nevndarinnar og var okkum ein ófæra góður stuðul. Eg má serliga takka honum fyri ta hjálpi- og tað beinasemi hann veitti mær, helst undir samráðing-unum viðvíkjandi arbeiðsviðurskift-unum.

Og hin danski ministarin, var hann iðin at hjálpa nevndini?

— Ja, avgjørt. Hann gjørdi óivað alt hann var mentur, og hansara kunnleiki til íslensk við-urskifti kom okkum sera væl við.

Hvørja hugsan hevur tú um sam-ráðingarnar sum heild sæð?

— Eftir mínum tykki var úr-slitið sum heild sæð reidiliga gott. Eg skal annars loyva mær at siga, at samráðingarnar fóru fram, so ein kendi á sær, at ein sat millum vinir; Íslendingar vóru bæði blíðir og sámuligir, og eg hevði ið hvussu er ta fatan, at teir untu Føroy-ingum væl og vildu dugna teim tað, teir vóru færir fyri. Hetta er fíggjarliga sæð stersta samráðing sum fram er farin Føroyinga og

„Dagblaðsins“ álitsprógv til P. M. Dam og A. Samuelsen.

Tað má av sonnum gleða A. Samuelsen at »Dagblaðið« noyðist at fortelja fólki, at alt tað illa, sum 20-mannaveldið gjørdi ella ger á tingi fara P. M. Dam og A. Samuelsen at gera gott aftur. »Ofta loypa trøll í orð«, segdu teir gomlu, og teir vóru ótrúliga sanosagdir; tí á Føroya lögtingi hava royndir verið gjørdar fyri at skaða P. M. Dam. Serliga var tað Th. Petersen ið nýtti ljót vápn móti P. M. Dam. Tá hevði ein maður fyri munni á sær, at alt hetta ljóta brigslíð um hvussu dýrur ið P. M. Dam skuldi vera fyri tingið, tá ið hann mætir í landsnevndini, mundi koma av tí, at Thorstein Petersen ynskir at fáa P. M. Dam burtur úr lands-nevndini. Mangir tingmenn eru greiðir yvir, at sannari orð eru aldri segd; men hvør skuldi trú, at »Dagblaðið« so skjótt fór at ásanna, at hesi orð vóru sonn.

Latum okkum siggja hvat »Dag-bladið« skrivur:

»Um Danbjørg vil siga sannleik-an so sum hann er, so veit hann, at hansara maður, Dam, saman við sambandsmonnum hava formann-skap og meiriluta í landsnevndini, og kunna teir gera har, hvat teir vilja, eisini til gagn fyri fiskimannin«.

Hvi skrivur »Dagblaðið« hetta? Jú, tað kemur av at eg svarði einum fiskimanni sum spurdi, hvat ið tingið hevði gjørt fyri fiskimann-in. Eg ferði fram frágreiðing um uppskot javnaðarmanna sum feld vóru á Føroya lögtingi og eg helt,

Íslendinga millum. Eg eri glaður yvir, at nevndin var samd um hævðsspurningarnar, áðrenn farið varð úr Føroyum, so vit ikki ivaðust ov mikið. Íslendingar, ið samrádd-ust við okkum, góvu okkum fullan rætt í, at bæði londini hevdu so nógv til felags, at tað átti at verið lætt at semjast í øllum vinnulivs-spurningum, tá báðir partar vildu rætta hvørjum øðrum bróðurhond. Teir hildu fram, at tjóðirnar vóru so smáar, at hvør sær vóru tær litid mentar, um tær ikki drógu eina línu, og mæltu teir til at fáa í lag stórst móguligt samarbeiði.

Vit takka harra Tørsheim fyri samrøðuna.

at fiskimenn skuldu krevja tingið saman aftur og tá seta 20-manna-veldinum tær treytir, at ifall teir aftur svíkja fiskimannin við at fella javnaðarmanna uppskoti, so vilja fiskimenn krevja nýtt lögtingsval og reka kapitalistaumboðsmenninar út av tingi. Tá hendi tað lagna-asta og ótrúligasta ið hugsast kann, at sjálvt »Dagblaðið« sigur at P. M. Dam man nokk fara at fáa sambandsmenninar í lands-nevndini at gera tað gott aftur fyri fiskimenninar, sum 20-manna-veldið á Føroya lögtingi gjørdi av illum, tá ið teir 20 feldu javnaðar-mannauppskoti.

Eitt betri álitsvotum kundi »Dagblaðið« ikki geva P. M. Dam og enn betur er tað, at tað er rætt, at P. M. Dam í landsnevnd-ini hevur vunnið fiskimonnum tann rætt, sum vit javnaðarmenn á tingi royndu at fremja, men 20-manna-veldið forðaði fyri.

Ein stórsigur fyri fiskimenn!

Ein stórsigur fyri P. M. Dam.

Eitt nýtt prógv fyri, at illsinis-álopini, sum Th. Petersen gjørdi á P. M. Dam einans botna í at Dam er maður at venda fólka-flokksins illu ætlanir og fáa tað góða úrslitið sum javnaðarmenn vilja hava. Th. Petersen er harm-ur, sjálvandi, tí Dam er ein góður maður fyri fiski- og arbeiðsmenn.

Men ell hesi álitsprógv til P. M. Dam hevur »Dagblaðið« ikki atlað at skriva. Tey munna vera komin av óvart.

Til síðst nekur demi um »Dag-bladsins« skrivning fyri at royna at gera hvítt til svart. Bladið skrivur:

»Tað sær út til at Danbjørgs vánaliga politiska samvitska hevur fingið hann til í »Socialinum« at greiða fólki frá, hvat hann ikki hevur gjørt fyri sínar veljarar«.

Men sannleikin er tann, at 20 er meira enn 5, og mín samvitska kann ikki verða ørkimlað av tí at 20 fella tær uppskot, sum 5 javna-ðarmenn seta fram og greiða at-kvøðu fyri. Nakað annað er, at eg eri harmur um, at 5 ikki er meira enn 20, tá ið stemmurnar á tingi skulu teljast; men kanska teir 5 verða til 20 áðrenn langt umliður.

J. H. Danbjørg.

Matvørur

og aðrar húsarhaldsvørur hjá

Karl K. Mouritsen.

Tlf. 497. Tórshavn. Tlf. 497.